

Két zenekar egy este

Ilyen még nem lesz Magyarországon. (Kérem a hevesebb vérméséketú tisztelt olvasókat, a lapot kézbe véve ne küldjenek reám mentőt kényszerzubbonnyal. Addigra már volt a helyes ideidő, ám a cikk írásakor, szeptember vége felé jogerős a futurum használata.)

Ami október 1-jén, a Zenei Világnapon a Zeneakadémián történik, eseménynek halmozottan példátlan.

Három születésnap előtt tiszteleg a Rádió Gyermekkórusa és jó 150 fiatal hangszeres muzsikos. Az ország 1100 éve, a szellem – s benne a művészetek – globális együttműködését kormányzó ENSZ-szervezet, az UNESCO 50. éve a tárgya, s hozzá századunk muzsikos óriását, az idén 80 esztendő Yehudi Menuhint köszöntjük, aki a Lordok Házának, e sok évszázados patinás brit intézménynek megalakulása óta egyetlen zenesz tagja.

Tehát – két zenekar. Önmagában is unikum mindegyikük. Az egyikben 70 gyermek-, és kamaszkorú hegedűs mutatja meg magát, a Szombathelyi rendezett Országos Koncz János Hegedűverseny legjobbjai jönnek különböző tájakról, együtt, 70-en soha nem játszottak még és nagy a valószínűsége annak, hogy többé nem is fognak. A nagy hegedűsnek adják át gratulációjukat a kicsiny hegedűsök – többük bizonyonnyal feles hangszeren. Mivel az még a legmegátalkodottabb múltbéli zeneszerzőnek sem jutott eszébe, hogy létszámában már-már szimfonikus, de csupa hegedűsből álló zenekarra bár együtemnyit is írjon, Vajda János vállalta, és igen rövid idő alatt teljesítette e nem éppen könnyű feladatot. Violini alcímű három tételes „Kis szvit”-je basszus nélkül teremt dús, egyszersmind áttört, érzékeny hangzást. Természetesen figyelembe kellett vennie, mit tud hangszeréről, és mit nem a zeneiskolák alsóbb évfolyamainak növendéke. Nem írhatott magasabb fekvéseket, spiccato-t, üveghangot, sem olyan effektusokat, amelyekkel a mai új zene előszeretettel él. Azonban a partitúra láttán biztosan állítom, invencióját, alkotói fantáziáját a sok szükségszerű korlátozás

cseppet sem kötötte gúzsba. A szvitvonzó dallamossága, szólamszövésének tömérdek játékos eleme, mennyi ritmikai leleménye mindenféle trükkök nélkül hatásos, a szó legjobb értelmében. Karmester kell hozzá, éppen a ritmusképletek pontos kivitelezése végett. Néhány, nyári vakációval tagolt hónap alatt ez az I musici di Ungheria másképp nem rendezhetné el hangzását. Az irányítást Hamar Zsolt vállalta.

Ugyanő a lelke, betanítója a szintén egyetlen alkalomra szerveződött Juventus Hungariae Millicentenáriumi Ifjúsági Szimfonikus Zenekarnak, melybe a Zeneművészeti Főiskola és a Budapesti tanárképző, és a Bartók Szakközépiskola delegálja vagy 80 növendékét. Hamar Zsolt ugyan – fiatal kora ellenére – bőséges tapasztalattal rendelkezik az ifjúsági zenekarok irányításáról, de az már számára is merőben új feladat, hogy egy hét leforgása alatt kelljen zenekart létrehozni olyan muzsikusból, akik nagygyűttes-formációban s ebben a felállásban kottapultoknál nem találkoztak soha.

Ráadásul nemcsak a saját karmesteri produkcióiért. Kodály Galántai táncaiért és Bartók oly ritkán játszott korai Hegedűversenyéért felelős. Néki kell(tett) előkészítenie Mendelssohn Hegedűversenyének zenekari foglalatát a művet vezénylő, ám a próba-folyamatba csupán annak utolsó fázisában bekapcsolódó Yehudi Menuhin keze alá. S teszi ezt anélkül, hogy ismerné Menuhin és szólistája felfo-

gását, elképzeléseit tempóról, artikulációról, az interpretáció többi eleméről. Hamar Zsolt Menuhinnal az utolsó próbáig nem beszélt soha, Mendelssohn Hegedűversenyét tőle nem hallhatta (legfeljebb évekkal előtti készült lemezfelvételét ismerheti). Rutinos zenekarnak, hosszú tapasztalattal rendelkező dirigensnek is feladat volna ez, hát még fiataloknak, pályakezdőknek.

Menuhin a nevét viselő londoni zeneiskolából hoz szólistát: a 13 éves Alekszander Sztikoveckijt, akinek már a nagyapja is neves hegedűs volt Moszkvában, édesapjának hangszeres kvalitásairól pedig nemegyszer meggyőződhattunk. Bartók Hegedűversenyét Szalai Antal 16 éves zeneakadémista játsza, ha vezeti családfáját, neves muzsikos felmenőkkel büszkélkedhet ő is.

Muzsikos ifjúságunk köszönt egy országot, egy világszervezetet, s egy humanistát, – a szó korrumpálatlan értelmében – Lord Yehudi Menuhint, ki nek életéből 66 esztendő fűződik Magyarországhoz. Bartókhhoz, Kodályhoz, közönségünkhöz s kinek életművében hegedű, karmesteri pálca és az emberi értékek védelme elválaszthatatlan egység. Életcélja pedig éppen az ifjúság pallérozása nemzetközi méretekben. Ezért is tiszteleg előtte a koncert két rendezője, a Magyar Zenei Tanács és a Magyar Unesco-Bizottság országos rádió-, és TV-nyilvánosság előtt.

Breuer János

